

Notat

Udlændinge- og Integrationsudvalget
Folketinget
Christiansborg
1240 København K

Udlændinge- og
Integrationsministeriet

Notat til Europaudvalget og Udlændinge- og Integrationsudvalget om afgivelse af indlæg i EU-Domstolens præjudicielle sag C-147/24, Safi

27. juni 2024

Udlændinge- og
Integrationsministeriet

Slotsholmsgade 10
1216 København K

Tel. 6198 4000
Mail uim@uim.dk
Web www.uim.dk

CVR-nr. 36977191

Sags nr. 2024 - 7468
Akt-id 2705047

1. Indledning

En nederlandsk domstol har forelagt EU-Domstolen to præjudicielle spørgsmål om fortolkningen af artikel 20 i Traktaten om den Europæiske Unions Funktionsmåde (TEUF) om unionsborgerskabet.

Sagen vedrører de særlige situationer, hvor en tredjelandsstatsborger efter EU-Domstolens retspraksis kan aflede en opholdsret af en unionsborger i dennes egen medlemsstat.

Den forelæggende ret ønsker oplyst, om medlemsstaterne kan være forpligtet til at meddele en afledt opholdsret i medfør af TEUF artikel 20 i en situation, hvor en tredjelandsstatsborger allerede har en opholdsret i en anden medlemsstat. I bekræftende fald ønsker den forelæggende ret oplyst, om de nationale myndigheder er forpligtet til at sikre sig, at udøvelsen af retten til fri bevægelighed og ophold i denne anden medlemsstat kan ske i overensstemmelse med barnets tarv og retten til familieliv, før de pålægger tredjelandsstatsborgeren at udrejse til den medlemsstat, hvor tredjelandsstatsborgeren har opholdstilladelse.

2. Sagens faktiske omstændigheder

Den nationale retssag, der har givet anledning til de forelagte spørgsmål, vedrører en tredjelandsstatsborger (sagsøgeren), som opholder sig i Nederlandene uden en gyldig opholdstilladelse sammen med sin ægtemand og parrets mindreårige barn, der begge har nederlandsk statsborgerskab. Barnet har vanskeligheder med hensyn til tale- og sprogudviklingen og går i specialskole. Hverken ægtemanden eller barnet har tidligere gjort brug af retten til fri bevægelighed. Sagsøgeren har samtidig en gyldig opholdstilladelse i Spanien.

De nederlandske myndigheder har med henvisning til sagsøgerens opholdstilladelse i Spanien meddelt afslag på opholdsret i henhold til TEUF artikel 20. Myndighederne har som begrundelse for afslaget anført, at det nederlandske barn, som vurderes at være i et afhængighedsforhold til sagsøgeren, vil kunne tage ophold i Spanien, hvorfor et afslag på opholdstilladelse ikke indebærer, at barnet vil være nødsaget til at forlade Unionens område som helhed.

3. Regeringens interesse i sagen

Sagen rejser grundlæggende spørgsmål om medlemsstaternes forpligtelse til at meddele en afledt opholdsret efter TEUF artikel 20 til en tredjelandstatsborger i en situation, hvor tredjelandstatsborgeren samtidig har ret til at opholde sig i en anden medlemsstat, samt om rækkevidden af medlemsstaternes undersøgelsespligt i den forbindelse.

Det er regeringens vurdering, at Domstolens besvarelse af de forelagte spørgsmål potentielt vil kunne føre til en udvidelse af det nuværende anvendelsesområde for TEUF artikel 20. Det vil være tilfældet, hvis EU-Domstolen i sagen måtte nå frem til, at der skal meddeles en afledt opholdsret efter TEUF artikel 20 som følge af afhængighedsforholdet mellem sagsøgeren og dennes unionsborgerbarn, uagtet at sagsøgeren allerede har ret til at opholde sig i en anden medlemsstat, og at unionsborgerbarnet som følge deraf ikke vil være nødsaget til at forlade Unionen som helhed.

Samtidig vil de nationale myndigheder – afhængigt af dommens udfald – potentielt kunne blive pålagt en tung bevisbyrde, hvis det er medlemsstaterne, der i en sådan situation skal kunne påvise, at unionsborgeren og tredjelandstatsborgeren har mulighed for at udøve familielivet i den anden medlemsstat, herunder tage varigt ophold der.

Regeringen vil på denne baggrund afgive skriftligt indlæg i sagen.

Regeringen vil i det skriftlige indlæg argumentere for, at udgangspunktet efter TEUF artikel 20 fortsat bør være, at den unionsborger, som er afhængig af tredjelandstatsborgeren, skal være nødsaget til at forlade Unionen som helhed, hvis tredjelandstatsborgeren nægtes en opholdsret. Til støtte herfor vil det bl.a. blive anført, at det følger af EU-Domstolens faste retspraksis, at en afledt opholdsret efter TEUF artikel 20 er subsidær, og først kommer på tale, hvis et afslag på en sådan opholdsret indebærer, at en unionsborger tvinges til at forlade Unionens område som helhed. Der vil samtidig blive henvist til EU-Domstolens dom af 27. april 2023 i sag C-528/21, M.D., hvor EU-Domstolen i den konkrete sag fandt, at inddragelse af en opholdstilladelse for en tredjelandstatsborger ikke reelt syntes at tvinge tredjelandstatsborgerens mindreårige unionsborgerbarn til at forlade Unionens område som helhed, idet der ikke var noget, der tydede på, at det var umuligt for barnet at opholde sig lovligt i den anden medlemsstat, hvor tredjelandstatsborgeren havde opholdstilladelse.¹

En konstateret ret til ophold i en anden medlemsstat er derfor et relevant element i en samlet vurdering af konsekvenserne for unionsborgeren ved et afslag på opholdstilladelse til tredjelandstatsborgeren. I denne vurdering bør andre relevante elementer også indgå, herunder hensynet til barnets tarv, unionsborgerens og tredjelandstatsborgerens tilknytning til opholdsmedlemsstaten over for en eventuel tilknytning til den anden medlemsstat, hvor tredjelandstatsborgeren har ret til ophold.

¹ Dom af 27. april 2023 i sag C-528/21, M.D., præmis 62-63.

I indlægget vil regeringen desuden argumentere for, at det er op til tredjelandstatsborgeren at fremlægge de oplysninger, som gør det muligt at bedømme, om betingelserne for anvendelse af TEUF artikel 20 er opfyldt², herunder hvorvidt der er forhold, der indebærer, at hensynet til barnets tarv taler afgørende imod, at nægte tredjelandstatsborgeren opholdsret med henvisning til en gyldig opholdstilladelse i en anden medlemsstat.

² Dom af 27. februar 2020 i sag C-836/18, Subdelegación del Gobierno en Ciudad Real, præmis 52.